

Program współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego

Spis treści:

1. Wprowadzenie	2
2. Cel główny i cele szczegółowe Programu	3
3. Adresatki i adresaci Programu oraz zasady poradnictwa	3
4. Diagnoza problemów i potrzeb obywateli/ obywateli w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego w powiecie oleckim	4
5. Podmioty świadczące bezpłatną pomoc prawną i obywatelską	18
6. Formy współpracy i sposoby ich realizacji	23
7. Podsumowanie	24

1. Wprowadzenie

Kwestia świadomości prawnej obywateli jest jednym z wyznaczników odpowiedzialnej postawy społeczeństwa. Jednak przeciętny obywatel odczuwa „lęk” przed urzędnikami, sądem i nie ma zaufania do tych instytucji. Zwykle posiada niską świadomość prawną i „boi się” korzystać z przepisów. Często zdarza się tak, że w pewnym momencie obywatel musi skonfrontować się z trudnymi problemami. Brak wiedzy o prawie i legalnych rozwiązaniach pojawiających się kłopotów skutkuje, np. egzekucjami komorniczymi, odpowiedzialnością karną.

Dlatego też ważną rolę w społeczeństwie odgrywa edukacja prawna i obywatelska, tj. dostarczanie wiedzy o prawach i obowiązkach, konsekwencjach podejmowanych działań, „ćwiczenie” kontaktów z instytucjami państwowymi – urzędami, policją, sądami oraz sporządzanie podstawowych pism procesowych. Oprócz wiedzy i umiejętności konieczne jest zbudowanie postaw – przezwyciężenia lęku przed prawem i zachęcenie do aktywnego korzystania z jego mechanizmów.

Edukacja prawna jest więc częścią edukacji obywatelskiej. A informacja prawna stanowi część edukacji prawnej. Wspólnym elementem edukacji prawnej i obywatelskiej jest uczenie odpowiedzialności za swoje działania, ale też za brak aktywności.

Połączenie edukacji prawnej z informacją prawną i poradnictwem prawnym tworzy spójny system. Pierwszym etapem jest edukacja, aby obywatel poznał ogólne zasady prawne. Gdy ma już świadomość prawną i potrzebę rozwiązania konkretnego problemu, pomocna jest wtedy informacja, by mógł pogłębić wiedzę we właściwym kierunku. Dopiero, gdy w ten sposób zdobyta wiedza jest niewystarczająca, włączany jest kolejny element – poradnictwo.

A zatem poradnictwo umożliwi obywatelom rozwiązywanie ich problemów życiowych, przyczynia się do lepszego wykorzystywania przez obywateli możliwości oferowanych przez państwo, ułatwia dostęp obywateli do usług publicznych oraz wpływa na podniesienie jakości tych usług.

Problem dostępu do poradnictwa prawnego i obywatelskiego w Polsce jest przedmiotem wielu debat publicznych. Wskazuje się w nich na potrzeby społeczne związane ze słabą świadomością prawną polskiego społeczeństwa. Ma to bowiem istotne znaczenie w sytuacji częstych zmian przepisów prawnych. Warto także zaznaczyć, że dostęp do profesjonalnej pomocy prawnej jest w znacznym stopniu ograniczony ze względu na to, iż dla części osób są to usługi zbyt drogie. Ponadto w Polsce jest stosunkowo mniejsza liczba prawników niż w innych krajach.

Jak dotychczas nie przyjęto w Polsce unormowań prawnych obejmujących dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej pomimo tego, że odpowiednie zobowiązania w tym zakresie nakładają na Polskę regulacje Unii Europejskiej. Problem ten jest dostrzegany w rządowych dokumentach strategicznych i programowych, między innymi w „Raportie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”, „Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego 2009-2015”, „Strategii Sprawne Państwo 2020”, Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki – Priorytet V. Dobre rządzenie.

Dlatego też ważne jest, aby na poziomie lokalnym opracować, a następnie wdrożyć programy współpracy w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego. „Program współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego” jest efektem projektu „Akademia Obywatela”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” we współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza oraz Powiatu Oleckiego.

Ilekrót w Programie jest mowa o:

- a) „*poradnictwie*” rozumie się przez to rodzaj usług adresowanych do podmiotów doświadczających problemów życiowych i prawnych w celu wzmocnienia ich podmiotowości oraz po to, by ich sprawy toczyły się sprawiedliwie; odbiorcami poradnictwa są przede wszystkim osoby fizyczne, osoby prawne, grupy obywateli; poradnictwo polega na udzielaniu informacji prawnych, porad prawnych i obywatelskich;
- b) „*informacji prawnych*” rozumie się przez to dostarczanie zgłaszającym się podmiotom informacji o regulacjach prawnych odnoszących się do ich sytuacji;
- c) „*porad prawnych*” rozumie się przez to opracowanie i przekazanie zgłaszającym się podmiotom rzetelnych, skonkretyzowanych i zindywidualizowanych zestawów informacji odnoszących się do przedstawionego przez nie problemu prawnego oraz, w razie potrzeby, pomocy w jego rozwiązaniu; porad prawnych udziela osoba z wyższym wykształceniem prawniczym lub działający pod odpowiednim nadzorem student prawa;
- d) „*porad obywatelskich*” rozumie się przez to opracowanie i przekazanie zgłaszającym się podmiotom rzetelnych, skonkretyzowanych i zindywidualizowanych zestawów informacji o różnych możliwościach rozwiązania problemu i o związanych z nimi konsekwencjach, wspieraniu ich – z poszanowaniem samodzielności w podejmowaniu decyzji – w dokonaniu wyboru sposobu postępowania oraz, w razie potrzeby, sporządzeniu wspólnie z nimi planu działania i pomocy w jego realizowaniu; porad obywatelskich udziela osoba z odpowiednimi kwalifikacjami, w oparciu o posiadane zasoby informacyjne dotyczące przepisów prawa i ich stosowania;
- e) „*Programie*” rozumie się przez to „Program współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”;
- f) „*organizacjach pozarządowych*” rozumie się przez to organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- g) „*Powiecie*” rozumie się przez to Powiat Olecki;
- h) „*Starostwie*” rozumie się przez to Starostwo Powiatowe w Olecku.

2. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Programu jest zwiększenie dostępności usług bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego dla mieszkank i mieszkańców powiatu oleckiego oraz upowszechnianie wiedzy o przysługujących obywatelkom i obywatelom prawach.

Celem szczegółowym Programu jest:

- a) propagowanie idei poradnictwa prawnego i obywatelskiego;
- b) zwiększenie wiedzy mieszkank i mieszkańców w zakresie ochrony i realizacji praw obywatelskich, informowanie o ich prawach i obowiązkach, o zakresie działania różnych instytucji publicznych (np. kuratorzy, policja, OPS, samorząd terytorialny) i wspieranie ich w kontaktach z tymi instytucjami;
- c) zwiększenie współpracy między powiatem a organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia poradnictwa prawnego i obywatelskiego;
- d) zwiększenie aktywności obywatelskiej, a także wspieranie osób zagrożonych marginalizacją w zakresie ochrony ich praw oraz ich reintegracja społeczna;
- e) zwiększenie zasobów kadrowych posiadających przygotowanie do świadczenia poradnictwa.

3. Adresatki i adresaci Programu oraz zasady poradnictwa

Adresatkami i adresacjami Programu są kobiety i mężczyźni zamieszkujący powiat olecki znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej i mający potrzebę skorzystania z informacji, konsultacji, porad prawnych i obywatelskich, a w szczególności do:

- osób bezrobotnych;

- osób starszych – emerytek i emerytów oraz rencistek i rencistów;
- osób bezradnych życiowo i zagrożonych wykluczeniem;
- beneficjentek i beneficjentów pomocy społecznej.

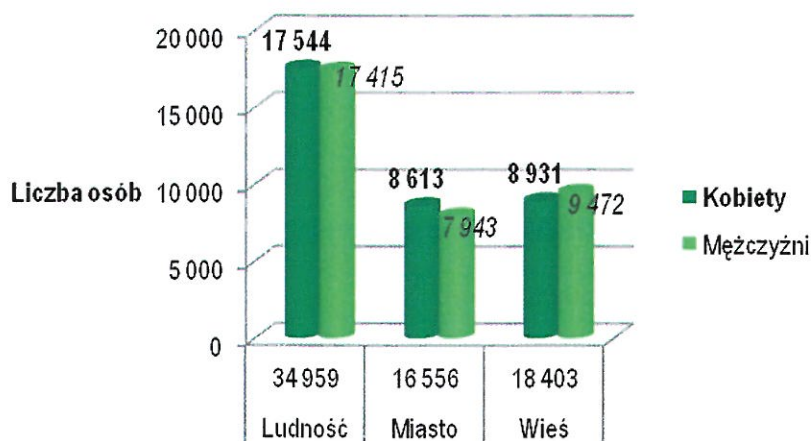
Poradnictwo prawne i obywatelskie opiera się na *zasadzie*:

- a) *poufności* – oznacza, że porady udzielane są na zasadach pełnej poufności poprzez stworzenie odpowiednich warunków lokalowych, sposobu przechowywania dokumentacji, prawa do anonimowości;
- b) *bezpłatności* – oznacza, że porady udzielane są bezpłatnie;
- c) *bezzstronności i niezależności* – oznacza to, osoba udzielająca porady kieruje się tylko i wyłącznie dobrem obywatelki/ obywatela, nie kieruje się własnymi przekonaniem, opiniami i wartościami, nie staje po żadnej z ewentualnych stron konfliktu;
- d) *aktualności i rzetelności informacji* – oznacza to, że każda porada udzielana jest w oparciu o istniejący system informacyjny, zgodny z obowiązującymi przepisami oraz ofertą innych organizacji działających na rzecz obywatelki/ obywatela;
- e) *samodzielności* – oznacza to, że osoba udzielająca porady przedstawia możliwe rozwiązania problemu i ich konsekwencje, uwzględniając zalety i wady poszczególnych rozwiązań, nie podejmuje decyzji za obywatelkę/ obywatela, obywatelka/ obywatel aktywnie uczestniczy w rozwiązywaniu problemu i sama/ sam podejmuje decyzję;
- f) *dostępności dla wszystkich* – oznacza to, że porady udzielane są każdej osobie w sposób uwzględniający jej potrzeby i możliwości, bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

4. Diagnoza problemów i potrzeb obywaterek/ obywateli w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego w powiecie oleckim

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2012 r. liczba mieszkanek i mieszkańców powiatu oleckiego to **34.959 osób**, w tym: 17.544 kobiet i 17.415 mężczyzn. Liczba osób zamieszkałych w mieście to **16.556**, w tym 8.613 kobiet i 7.943 mężczyzn. Liczba osób zamieszkałych na wsi to **18.403**, w tym 8.931 kobiet i 9.472 mężczyzn.

Wykres nr 1. Liczba mieszkanek i mieszkańców powiatu oleckiego na 31.12.2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z „Rocznika demograficznego 2013”, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2013.

Liczba prawniczek i prawników w powiecie oleckim według danych własnych za 2012 r. to **12 osób** (w tym 5 kobiet): 5 adwokatów (w tym 2 kobiety); 2 notariuszy, 5 radców prawnych (w tym 3 kobiety).

Z powyższych danych wynika, że w 2012 r. na **1 prawniczkę/ prawnika w powiecie oleckim przypada 2.913 mieszkańek/ mieszkańców**. Liczby te wskazują na utrudniony dostęp mieszkańek i mieszkańców powiatu oleckiego do porad prawnych. Warto podkreślić, że 53 % osób tego terenu zamieszkuje na wsi i po poradę prawną musi udać się do Olecka. Ponadto mieszkanki i mieszkańcy powiatu oleckiego, zwłaszcza osoby o niskim statusie materialnym, zamieszkujące tereny wiejskie, klientki i klienci ośrodków pomocy społecznej, jak również osoby bezrobotne mają utrudniony dostęp do bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich.

Jednocześnie według danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie w 2009 r. w województwie warmińsko-mazurskim powiat olecki miał najwyższy procent ludności objętej pomocą społeczną w stosunku do ogółu mieszkańek i mieszkańców powiatu. W 2009 r. 23,61 % ludności korzystała ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do ludności (8.055 osób), w 2010 r. wskaźnik ten wyniósł 20,62 % (7.024 osób), w 2011 r. 16,98 % (5.951 osób), a w 2012 r. 16,58 % (5.795 osób). Liczba świadczeniobiorczyń/ świadczeniobiorców w przeliczeniu na 1.000 mieszkańek/ mieszkańców wynosi w 2009 r. – 236, 2010 r. – 206, 2011 r. – 170, a w 2012 r. – 166¹.

Dodatkowo poziom bezrobocia w powiecie oleckim jest wyższy od wskaźnika kraju i województwa. W tabeli nr 1 przedstawia stopę bezrobocia w latach 2009-2013 w powiecie oleckim, województwie warmińsko-mazurskim i w Polsce.

Tabela nr 1. Stopa bezrobocia w Polsce, województwie warmińsko-mazurskim i powiecie oleckim w latach 2009-2013.

Wyszczególnienie	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Polska	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4
województwo warmińsko-mazurskie	20,7	20,0	20,1	21,2	21,7
powiat olecki	22,2	21,1	22,0	23,1	23,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie.

Kolejna tabela przedstawia liczbę bezrobotnych w latach 2009-2013 w kraju, województwie i powiecie.

Tabela nr 2. Liczba bezrobotnych w latach 2009-2013 w Polsce, województwie warmińsko-mazurskim i powiecie oleckim.

Liczba bezrobotnych	Polska	województwo warmińsko-mazurskie	powiat olecki
2009 r.	1 892 680	109 181	3 110
2010 r.	1 954 706	105 942	2 950
2011 r.	1 982 676	107 333	3 027
2012 r.	2 136 815	113 223	3 224
2013 r.	2 157 900	115 873	3 271

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie.

A zatem społeczeństwo powiatu oleckiego jest ubogie, co z kolei przekłada się na brak zdolności do ponoszenia opłat za porady prawne bądź obywatelskie.

Problemem w powiecie oleckim jest również występowanie zjawiska przemocy w rodzinie. Powiat ma najwyższy wskaźnik w województwie warmińsko-mazurskim przyznawania pomocy przez pomoc społeczną w zakresie przemocy w rodzinie, tj. w 2009 r. – 0,98 %/ w województwie 0,21 %; w 2010 r. – 0,88 %/

¹ Analiza problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego w ujęciu pomocy społecznej za rok 2009, Biuro ds. pomocy i integracji społecznej Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2010; Analiza problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego w ujęciu pomocy społecznej za rok 2010, Biuro ds. pomocy i integracji społecznej Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2011; Analiza problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego w ujęciu pomocy społecznej za rok 2011, Biuro ds. pomocy i integracji społecznej Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2012; Analiza problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego w ujęciu pomocy społecznej za rok 2012, Biuro ds. pomocy i integracji społecznej Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2013 r.

Projekt „Akademia Obywatela” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik do Uchwały nr 230/2014 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

w województwie 0,22 %; 2011 r. – 0,91 %/ w województwie 0,18 % i w 2012 r. – 0,17 %/ w województwie 0,19 %².

Poniżej dane dotyczące interwencji Komendy Powiatowej Policji w Olecku za lata 2009-2012.

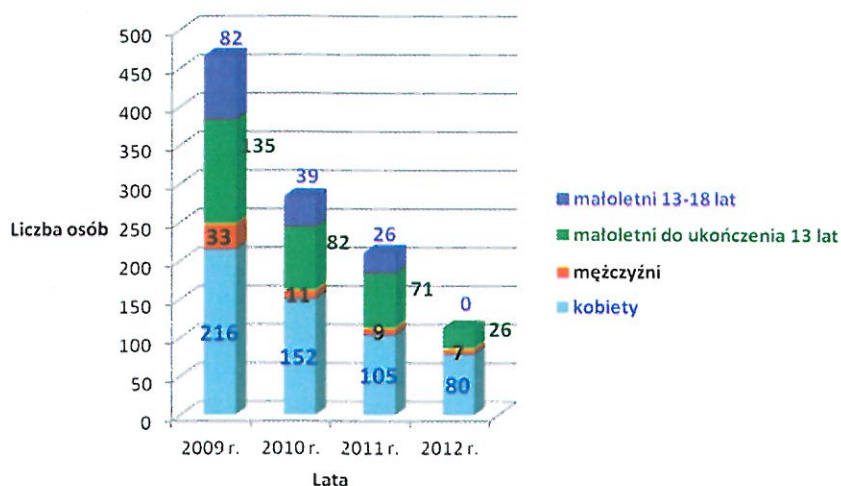
Tabela nr 3. Dane dotyczące przemocy domowej w powiecie oleckim w latach 2009-2012.

Nazwa zdarzenia	Liczba za:			
	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Interwencje domowe	1 016	1 336	1 185	182
Sporządzone notatki urzędowe o przemy w rodzinie (Niebieskich Kart)	209	138	94	86
Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej, w tym:	466	284	211	113
• kobiety	216	152	105	80
• mężczyźni	33	11	9	7
• małoletni do ukończenia 13 lat	135	82	71	26
• małoletni 13-18 lat	82	39	26	0
Sprawcy przemocy domowej	211	138	95	86
• kobiety	7	3	2	0
• mężczyźni	204	135	93	86
• nieletni	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Olecku za lata 2009-2012.

W wyniku przemocy domowej w 2009 r. zostało pokrzywdzonych 466 osób, w tym 216 kobiet i 33 mężczyzn, 135 osób to małoletni do ukończenia 13 lat, a 82 osoby to małoletni w wieku 13-18 lat. W latach 2010-2012 liczba pokrzywdzonych osób w wyniku przemocy domowej sukcesywnie spada. W 2012 r. wyniosła ona 113 osób. Szczegółowe dane pokazuje wykres nr 2.

Wykres nr 2. Pokrzywdzone i pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej w powiecie oleckim w latach 2009-2012.

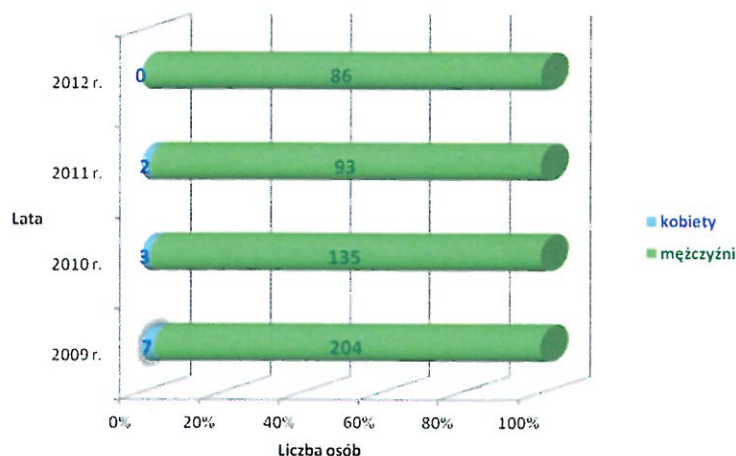

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Olecku za lata 2009-2012.

W latach 2009-2012 sprawcami przemocy domowej byli w większości mężczyźni. Wykres nr 3 przedstawia dokładne dane.

² Analiza problemów społecznych województwa warmińsko-mazurskiego w njęciu pomocy społecznej za rok 2009, op. cit.

Wykres nr 3. Sprawcy/sprawcy przemocy domowej w powiecie oleckim w latach 2009-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Olecku za lata 2009-2012.

Tabela nr 4 przedstawia wybrane dane dotyczące przemocy domowej w Polsce w latach 2009-2011. Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej jest wysoka. Ponad 30.000 osób małoletnich rocznie doświadcza przemocy w domu. Głównie sprawcami przemocy są mężczyźni.

Tabela nr 4. Dane dotyczące przemocy domowej w Polsce w latach 2009-2011.

Nazwa zdarzenia	Liczba za:		
	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Interwencje domowe	573 834	586 062	584 279
Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej, w tym:	132 796	134 866	113 546
• kobiety	79 811	82 102	70 730
• mężczyźni	11 728	12 651	10 718
• małoletni do ukończenia 13 lat	27 502	26 802	21 394
• małoletni 13-18 lat	13 755	13 311	10 704
Sprawcy przemocy domowej	81 472	83 390	71 914
• kobiety	3 926	3 981	3 471
• mężczyźni	77 326	79 204	68 248
• nieletni	220	205	195

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Komendy Głównej Policji w Warszawie za lata 2009-2011.

W związku z tym, że od 2012 r. zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową, stąd też dane za 2012 r. dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez policję. Nie zawierają danych z działalności innych podmiotów pozapolicyjnych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Poniżej zamieszczamy dane za 2012 r. w Polsce³:

- ✓ **liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” – 51.292**, w tym: 44.146 wszczynających procedurę, 7.146 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury;
- ✓ **ogólna liczba ofiar przemocy – 76.993**, w tym: 50.241 kobiet, 7.580 mężczyzn, 19.172 małoletnich;
- ✓ **ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc – 51.531**, w tym: 3.522 kobiety, 47.728 mężczyzn, 281 nieletnich;

³ <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzynie/50863,Przemoc-w-rodzynie.html>, 28.03.2014 r.

- ✓ **ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu – 31.387**, w tym: 1.005 kobiet, 30.333 mężczyzn, 49 nieletnich;
- ✓ **liczba dzieci umieszczonych w niezagrażającym im miejscu, np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza – 527.**

Instytucjami z obszaru usług społecznych na terenie powiatu oleckiego są:

- 1) *przedszkola publiczne* w powiecie oleckim:
 - Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi w Olecku,
 - Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich,
 - Punkt Przedszkolny w Sokółkach,
 - Przedszkole Samorządowe w Cimochach wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Cimochach,
 - Przedszkole Samorządowe w Wieliczkach wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wieliczkach;
- 2) *publiczne szkoły podstawowe i gimnazja* na terenie powiatu oleckiego:
 - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Olecku,
 - Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Olecku,
 - Zespół Szkół w Olecku: Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Olecku i Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Olecku,
 - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gąskach,
 - Gimnazjum Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Olecku,
 - Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi w Kijewie,
 - Zespół Szkół w Babkach Oleckich: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Babkach Oleckich,
 - Zespół Szkół w Judzikach: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Judzikach,
 - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich,
 - Szkoła Podstawowa w Stożnem,
 - Publiczne Gimnazjum w Kowalach Oleckich,
 - Zespół Szkół w Sokółkach: Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej i Publiczne Gimnazjum w Sokółkach,
 - Szkoła Podstawowa im. Ignacego Krasickiego w Świętajnie,
 - Gimnazjum w Świętajnie,
 - Szkoła Podstawowa w Cimochach wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Cimochach,
 - Szkoła Podstawowa w Wieliczkach wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wieliczkach,
 - Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wieliczkach,
 - Biuro Obsługi Szkół w Wieliczkach;
- 3) *publiczne szkoły ponadgimnazjalne* w powiecie oleckim:
 - Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Głuchych im. św. Filipa Smaldone w Olecku,
 - I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kochanowskiego w Olecku,
 - Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku,
 - Zespół Szkół Technicznych w Olecku;
- 4) *samorządowe instytucje kultury*:
 - Regionalny Ośrodek Kultury w Olecku „Mazury Garbate”,
 - Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich,
 - Gminny Ośrodek Kultury w Świętajnie,

- Gminny Ośrodek Kultury w Wieliczkach;
- 5) *instytucje realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej:*
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Olecku,
 - Warsztat Terapii Zajęciowej w Olecku,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku,
 - Dom Pomocy Społecznej „Zacisze” w Kowalach Oleckich,
 - Powiatowy Urząd Pracy w Olecku,
 - Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Długoterminowej w Olecku,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Olecku,
 - Dom im. Janusza Korczaka w Olecku/ Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku od 01.01.2014 r.,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętajnie,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy we Wronkach,
 - Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Wieliczkach,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach;
- 6) *samorządy:*
 - Starostwo Powiatowe w Olecku,
 - Urząd Miejski w Olecku,
 - Urząd Gminy w Kowalach Oleckich,
 - Urząd Gminy w Świętajnie,
 - Urząd Gminy w Wieliczkach.

Poniżej w tabelce znajduje się zestawienie z przeglądu stron internetowych i Biuletynów Informacji Publicznych, na których zostały bądź nie zostały zamieszczone informacje o dniach i godzinach przyjmowania wniosków i skarg od mieszkanek i mieszkańców powiatu w zakresach kompetencji poszczególnych podmiotów.

Tabela nr 5. Informacja o godzinach przyjęć wniosków i skarg od mieszkanek i mieszkańców powiatu oleckiego zamieszczona na stronie internetowej lub w Biuletynie Informacji Publicznej według stanu na 02.04.2014 r.

Nazwa instytucji	Informacja na www
Gmina Olecko, Powiat Olecki	
PzOI w Olecku	• Godz. przyjęć interesantki/ interesantów: poniedziałek godz. 6:45 – 8:00, środa w godz. 15:00 – 16:00.
SP nr 1 w Olecku	-----
SP nr 3 w Olecku	• Dyrektor przyjmuje interesantki/ interesantów w poniedziałki w godz. 14:00 – 15:00. • Burmistrz Olecka przyjmuje interesantki/ interesantów we wtorki w godz. 9:00 – 12:00.
ZS w Olecku	• Skargi i wnioski przyjmuje Dyrektor w czwartki w godz. 14:30 – 16:00.
SP w Gąskach	-----
Gimnazjum Nr 2 w Olecku	-----
GzOI w Kijewie	• Skargi i wnioski można składać: drogą korespondencyjną na adres Gimnazjum, Kijewo 29, 19-404 Wieliczki; pocztą elektroniczną na gimnazjumkijewo@wp.pl ; osobiście u dyrektora szkoły – w środy w godz. 9:00 – 12:00, • Sprawy uczennic/ uczniów i rodziców załatwiane są w dniach pracy szkoły w godz. 8:00 – 16:00. • Dyrektor przyjmuje interesantki/ interesantów w dniach i godzinach pracy szkoły, tj. w godz. 8:00 – 16:00.

Nazwa instytucji	Informacja na www
ZS w Babkach Oleckich	-----
ZS w Judzikach	-----
ROK w Olecku „MG”	<ul style="list-style-type: none"> Przyjmowanie pisemnych skarg i wniosków od poniedziałku do piątku w godz. 9:00 – 16:00 w sekretariacie ROK. Dyrektor przyjmuje interesantki/ interesantów w każdą środę w godz. 10:00 – 16:00. Dyrektor rozpatruje skargi i wnioski wpływające na piśmie w ciągu 14 dni od daty wpływu do sekretariatu.
MOPS w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> Kierownik Ośrodka w sprawie skarg i wniosków przyjmuje w każdy wtorek w godz. 9:00 – 11:00.
WTZ w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> p. o. kierownika WTZ w Olecku przyjmuje interesantki/ interesantów w poniedziałki w godz. 8:00 – 14:00
PCPR w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> Dyrektor przyjmuje interesantki/ interesantów w poniedziałki w godz. 8:00 – 14:00.
DPS w Kowalach Oleckich	-----
PUP w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> Interesantki/ interesanci przyjmowane/i są w godz. 8:00 – 14:00.
SPZZOD w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> Wszelkie skargi, uwagi, wnioski można składać pisemnie na adres zakładu, e-mailem, fax lub ustnie, osobiście lub telefonicznie do Dyrektora Zakładu lub innych właściwych urzędów. Książka skarg i wniosków znajduje się w Sekretariacie Zakładu.
PP-P w Olecku	-----
Dom im. J. Korczaka w Olecku/ Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku	-----
OS-W w Olecku	-----
I LO w Olecku	-----
ZSLiZ w Olecku	-----
ZST w Olecku	-----
SP w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> Przewodniczący Rady Powiatu przyjmuje interesantki/ interesantów w sprawach skarg i wniosków w każdy piątek w godz. 8:00 – 11:00 w Starostwie Powiatowym w Olecku, ul. Kolejowa 32, pokój nr 28.
UM w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> Przewodniczący Rady Miejskiej przyjmuje interesantki/ interesantów w piątki w godz. 13:00 – 14:30. Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej przyjmuje interesantki/ interesantów w poniedziałki w godz. 9:30 – 11:00.
Gmina Kowale Oleckie	
PS w Kowalach Oleckich	-----
SP w Kowalach Oleckich	-----
SP w Stożnem	<ul style="list-style-type: none"> Godziny konsultacji Dyrektora z rodzicami: codziennie w godz. 11:00 – 14:00.
PG w Kowalach Oleckich	-----
ZS w Sokółkach	<ul style="list-style-type: none"> Na www.zssokolki.superszkolna.pl zamieszczony jest harmonogram porad i konsultacji udzielanym rodzicom przez nauczycieli.
GCK w Kowalach Oleckich	-----
GOPS w Kowalach Oleckich	-----
UG w Kowalach Oleckich	<ul style="list-style-type: none"> Godziny przyjęć petentów/ petentek zgodnie z godzinami pracy Urzędu. W sprawach skarg i wniosków Wójt przyjmuje w piątki w godz. 8:00 – 16:00. Przewodniczący Rady Gminy pełni dyżur w poniedziałki w godz. 14:00 – 15:30. Wiceprzewodnicząca Rady Gminy pełni dyżur we wtorki w godz. 11:00 – 12:00.

Nazwa instytucji	Informacja na www
Gmina Świątajno	
SP w Świątajnie	-----
Gimnazjum w Świątajnie	-----
GOK w Świątajnie	-----
GOPS w Świątajnie	-----
ŚDS we Wronkach	-----
UG w Świątajnie	• Wójt przyjmuje interesantki/ interesantów w piątki w godz. 8:00 – 16:00.
Gmina Wieliczki	
ZS-P w Cimochach	-----
ZS-P SP w Wieliczkach	-----
PG w Wieliczkach	-----
BOS w Wieliczkach	-----
GOK w Wieliczkach	-----
SPGOZ w Wieliczkach	-----
GOPS w Wieliczkach	-----
UG w Wieliczkach	• Przewodniczący Rady Gminy przyjmuje interesantki/ interesantów we wtorki w godz. 9:00 – 11:00.
Służby powiatu oleckiego	
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> • Komendant Powiatowy – e-mail: mroz.j@straz.olecko.pl, tel. 87 520 71 00 • Zastępca Komendanta – e-mail: jaglowski.t@straz.olecko.pl, tel. 87 520 71 02
Komenda Powiatowa Policji w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> • Komendant – godz. przyjęć: codziennie 10:00 – 11:00 i w poniedziałki 15:00 – 16:00 Dzielnicy – tel. 87 520 72 41, przyjmuje interesantki/ interesantów: 19-400 Olecko, ul. Zamkowa 1, pokój nr 3 • <i>Rejon nr 1, ulice miasta Olecka:</i> Armii Ludowej, Asnyka, Broniewskiego, Cisowa, Grunwaldzka, Jagiellońska, Jeziorna, Kajki, Kamienna, Konopnickiej, Lipowa, Mazurska, Mickiewicza, Mereckiego, Młynowa, Nocznickiego, Norwida, Osiedle nad Legą, Orzeszkowej, Partyzantów, Plac Wolności, Plac Zamkowy, 1 Maja, Przybyszewskiego, Przykamienna, Reymonta, Reja, Słowackiego, Syrokomli, Stroma, Sienkiewicza, Targowa, Warmińska, Wąska, Wodna, Zamkowa, Zyndrama. Dzielnicy/ dzielnicowy – tel. 87 520 72 41, przyjmuje interesantki/ interesantów: 19-400 Olecko, ul. Zamkowa 1, pokój nr 3 • <i>Rejon nr 2, ulice miasta Olecka:</i> Armii Krajowej, Akacyjowa, Brzozowa, Cicha, Chopina, Czerwonego Krzyża, Gdańska, Gołdapska, 11 Listopada, Kasztanowa, Kiepur, Klonowa, Kopernika, Kolejowa, Leśna, Letnia, Ludowa, Moniuszki, Plac Wierzy Ciśnień, Paderewskiego, Parkowa, Przytorowa, Sembrzyckiego, Składowa, Słoneczna, Słowiańska, Sokola, Spacerowa, Sportowa, Szymanowskiego, Środkowa, Tunelowa, Wiejska, Wieniawskiego, Wojska Polskiego, Zielona. • <i>Rejon nr 3, ulice miasta Olecka:</i> Aleja Zwycięstwa, Baczyńskiego, Batorego, Bohaterów Białostoczczyzny, Dąbrowskiej, Kasprowicza, Kochanowskiego, Kościuszki, Lesk, Łąkowa, os. Siejnik, os. Lesk, Prusa, Produkcyjna, Rzemieślnicza, Rzeźnicka, Staffa, Siejnik, Szosa Elk, Szosa Świątajno, Tartaczna, Tuwima, Wiśniowa, Zana, Zamostowa. • <i>Rejon nr 4, miejscowości gminy Olecko:</i> Babki Oleckie, Białskie Pola, Biała Olecka, Borawskie, Dąbrowskie, Dobki, Doliwy, Duły, Dworek Mazurski, Gordejki, Jaški, Judziki, Kolonia Olecko, Kukowo, Lenarty, Łęgowo, Możne, Ogrody „RUCZAJ”, Olszewo, Gize Osada, Pieńki, Plewki, Reczki Wielkie, Rosochackie, Sedranki, Ślepie, Szczecinki, Zabielno, Zajdy, Zielonówek.

Nazwa instytucji	Informacja na www
Komenda Powiatowa Policji w Olecku	Dzielnicy/dzielnicy przyjmuje interesantki/ interesantów: poniedziałki w godz. 8:00 – 10:00, czwartki w godz. 17:00 – 19:00 – adres: 19-420 Kowale Oleckie, ul. Sikorskiego 4, tel. 504 042 987 <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rejon nr 5, miejscowości gminy Kowale Oleckie:</i> Borki, Osada Leśna, Borkowina, Chełchy, Cicha Wólka, Czerwony Dwór, Czukty, Daniele, Dorsze, Drozdowo, Drozdówek, Golubki, Golubie Wężewskie, Gorczyce, Guzy, Jabłonowo, Kalniszki, Kiljany, Kowale Oleckie, Kucze, Łakiele, Leśny Zakątek, Monety, Mściszewo, Piastowo, Rogówko, Sokółki, Stacze, Stożne, Szarejki, Szeszki, Szwałk, Wężewo, Wierzbianka, Zawady, Żydy.
	Dzielnicy/dzielnicy przyjmuje interesantki/ interesantów: poniedziałki w godz. 8:00 – 10:00, środy w godz. 17:00 – 19:00 – adres: 19-411 Świętajno, Świętajno 104 (budynek Urzędu Gminy), tel. 517 216 788 <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rejon nr 6, miejscowości gminy Świętajno oraz Olecko:</i> Barany, Borki, Babki Gądeckie, Chełchy, Cichy, Dworackie, Dudki, Dunajek, Dybowo, Dziegiele, Gąski, Giże Wieś, Gryzy, Jelonek, Jurkowo, Jurki, Kije, Kolonia Zajdy, Kijewo, Krzywe, Kukówko, Leśniki, Mazury, Niemsty Nowiny, Orzechówek, Pietrasze, Połom, Rogajny, Smolniki, Sulejki, Świętajno, Świdry, Wronki, Wólka Kijewska, Zalesie, Zatyki.
	Dzielnicy/dzielnicy przyjmuje interesantki/ interesantów: wtorki w godz. 17:00 – 19:00, poniedziałki w godz. 8:00 – 10:00: 19-404 Wieliczki, ul. Lipowa, tel. 517 216 788 <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rejon nr 7, miejscowości gminy Wieliczki, Olecka oraz Osiedle Lesk:</i> Bartkowski Dwór, Cimochoy, Cimoszki, Gąsiorówko, Godziejewo, Guty, Imionki, Jelitki, Kleszczewo, Krupin, Lipkowo, Markowskie, Niedźwiedzkie, Nowy Młyn, Norki, Nory, Olecko Małe, Puchówka, Raczki Nowe, Skowronki, Sobole, Starosty, Szeszki, Szosa Wieliczki, Urbanki, Wieliczki, Wilkasy, Wojnasy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na stronach internetowych i w Biuletynach Informacji Publicznej w w instytucji.

Poniżej informacje o poradach prawnych i obywatelskich w jednostkach organizacyjnych gminnych i powiatowych działających w powiecie oleckim.

Tabela nr 6. Porady prawne i obywatelskie w gminnych i powiatowych jednostkach organizacyjnych w powiecie oleckim.

Nazwa instytucji	Informacja na www
Gmina Olecko, Powiat Olecki	
Starostwo Powiatowe w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy Rzecznik Konsumentów w poniedziałki w godz. 11:00 – 14:00, środy w godz. 12:00 – 14:00, piątki w godz. 8:00 – 13:00.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku	<ul style="list-style-type: none"> • Dyżury psychologa: porady i konsultacje telefoniczne – tel. 87 520 34 37 w: poniedziałek, środa i piątek w godz. 14:00 – 15:00; wtorek w godz. 10:00 – 11:00; czwartek w godz. 16:00 – 17:00. • Ustalanie wizyt do psychologów – tel. 87 520 34 37 w godz. 7:00 – 19:00 każdego dnia tygodnia, e-mail: psycholog@pcpr.powiat.olecko.pl • Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy przy PCPR w Olecku ul. Gołdapska 23, 19-400 Olecko (II piętro), tel. całodobowy: 87 520 34 37 Poradnictwo specjalistyczne i grupy wsparcia – zapisy osobiste lub telefoniczne tel. 87 520 34 37 w godz. 7:00 – 19:00.
Gmina Kowale Oleckie	
-----	-----
Gmina Świętajno	
-----	-----
Gmina Wieliczki	
-----	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na stronach internetowych i w Biuletynach Informacji Publicznej instytucji powiatu oleckiego.

Projekt „Akademia Obywatela” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik do Uchwały nr 230/2014 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

Tabela nr 7 zawiera wykaz programów z zakresu pomocy społecznej przyjętych przez Radę Powiatu w Olecku, Radę Miejską w Olecku i Radę Gmin Kowale Oleckie, Świętajno, Wieliczki.

Tabela nr 7. Wykaz dokumentów strategicznych z zakresu pomocy społecznej w powiecie oleckim na 29.04.2014 r.

Nazwa	Uwagi
Powiat Olecki	
„Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2003-2015”	<i>Uchwała Nr IX 54 03 Rady Powiatu w Olecku z 26.06.2003 r. Zmiana: Uchwała Nr XII 78 2007 Rady Powiatu w Olecku z 29.11.2007 r.</i>
Powiatowy program zdrowotny „Profilaktyka raka szyjki macicy na lata 2009-2015”	<i>Uchwała Nr XXIX 178 2009 Rady Powiatu w Olecku z 27.08.2009 r.</i>
„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2011-2016”	<i>Uchwała Nr V 26 11 Rady Powiatu w Olecku z 24.02.2011 r. Zmiana: Uchwała Nr XVII 116 2012 Rady Powiatu w Olecku z 22.03.2012 r.</i>
„Program Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiecie Oleckim na lata 2011-2015”	<i>Uchwała Nr VI 39 2011 Rady Powiatu w Olecku z 31.03.2011 r.</i>
„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015”	<i>Uchwała Nr VI 38 2011 Rady Powiatu w Olecku z 31.03.2011 r.</i>
„Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Oleckim na lata 2011-2015”	<i>Uchwała nr X 62 2011 Rady Powiatu w Olecku z 26.08.2011 r.</i>
Powiatowy program zdrowotny „Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz przewlekłym chorobom na lata 2011-2017”	<i>Uchwała Nr XIV 90 2011 Rady Powiatu w Olecku z 29.12.2011 r.</i>
„Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014”	<i>Uchwała Nr XVII 115 2012 Rady Powiatu w Olecku z 22.03.2012 r.</i>
Gmina Olecko	
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Olecko na 2011 rok”	<i>Uchwała Nr XLII 419 10 Rady Miejskiej w Olecku z 29.10.2010 r.</i>
„Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Olecko na lata 2011-2014”	<i>Uchwała Nr XLIV 420 10 Rady Miejskiej w Olecku z 29.10.2010 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011-2016”	<i>Uchwała Nr ORN.0007.46.2011 Rady Miejskiej w Olecku z 31.05.2011 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Olecko na rok 2012”	<i>Uchwała Nr ORN.0007.100.2011 Rady Miejskiej w Olecku z 30.11.2011 r.</i>
„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Olecko na lata 2012-2018”	<i>Uchwała Nr ORN.0007.67.2012 Rady Miejskiej w Olecku z 27.09.2012 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Olecko na rok 2013”	<i>Uchwała Nr ORN.0007.109.2012 Rady Miejskiej w Olecku z 29.11.2012 r.</i>
„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Olecko do 2015 r.”	<i>Uchwała Nr XLIV 337 06 Rady Miejskiej w Olecku z 30.03.2006 r.</i>
„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2016”	<i>Uchwała Nr ORN.0007.35.2013 Rady Miejskiej w Olecku z 28.06.2013 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Olecko na rok 2014”	<i>Uchwała Nr ORN.0007.66.2013 Rady Miejskiej w Olecku z 28.11.2013 r.</i>
Program „Olecka Rodzina 3+”	<i>Uchwała Nr ORN.0007.78.2013 Rady Miejskiej w Olecku z 30.12.2013 r.</i>
Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020	<i>Uchwała Nr ORN.0007.9.2014 Rady Miejskiej w Olecku z 28.02.2014 r.</i>
Gmina Kowale Oleckie	
„System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Kowale Oleckie na lata 2006-2013”	<i>Uchwała Nr XXXIX 259 2006 Rady Gminy w Kowalach Oleckich z 29.09.2006 r.</i>
„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kowale Oleckie na lata 2008-2015”	<i>Uchwała Nr XVII 130 08 Rady Gminy w Kowalach Oleckich z 26.09.2008 r. Zmiana: Uchwała Nr XLI 261 10 Rady Gminy Kowale Oleckie z 15.09.2010 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kowale Oleckie na rok 2010”	<i>Uchwała Nr XXXIII 225 09 Rady Gminy Kowale Oleckie z 30.12.2009 r.</i>

<i>Nazwa</i>	<i>Uwagi</i>
„Program Aktywności Lokalnej na rok 2010 dla Gminy Kowale Oleckie”	<i>Uchwała Nr XI.III 285/10 Rady Gminy Kowale Oleckie z 09.11.2010 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kowale Oleckie na rok 2011”	<i>Uchwała Nr IV 15/10 Rady Gminy Kowale Oleckie z 30.12.2010 r.</i>
„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kowale Oleckie na lata 2011-2013”	<i>Uchwała Nr RG.0007.74.2011 Rady Gminy Kowale Oleckie z 29.12.2011 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kowale Oleckie na rok 2012”	<i>Uchwała Nr RG.0007.64.2011 Rady Gminy Kowale Oleckie z 29.11.2011 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kowale Oleckie na rok 2013”	<i>Uchwała Nr RG.0007.140.2012 Rady Gminy Kowale Oleckie z 29.11.2012 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kowale Oleckie na rok 2014”	<i>Uchwała Nr RG.0007.214.2013 Rady Gminy Kowale Oleckie z 27.12.2013 r.</i>
Program osłonowy w zakresie żywienia „Pomoc gminy w zakresie żywienia” na lata 2014-2020	<i>Uchwała Nr RG.0007.224.2014 Rady Gminy Kowale Oleckie z 13.02.2014 r. Zmiana: Uchwała Nr RG.0007.239.2014 Rady Gminy Kowale Oleckie z 18.03.2014 r.</i>
Gmina Świętajno	
„Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świętajno na lata 2008-2015”	<i>Uchwała Nr XXIII 120/08 Rady Gminy Świętajno z 19.11.2008 r. Zmiana: Uchwała Nr IX 47/11 Rady Gminy Świętajno z 29.06.2011 r., Uchwała Nr XXXI 162/13 Rady Gminy Świętajno z 21.06.2013 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii na terenie Gminy Świętajno na 2010 rok”	<i>Uchwała Nr XXXIV 189/09 Rady Gminy Świętajno z 30.11.2009 r. Zmiana: Uchwała Nr XXXVI 202/09 Rady Gminy Świętajno z 29.12.2009 r.; Uchwała Nr XXXIX 218/10 Rady Gminy Świętajno z 30.04.2010 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii na terenie Gminy Świętajno na 2011 rok”	<i>Uchwała Nr III 4/10 Rady Gminy Świętajno z 29.12.2010 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii na terenie Gminy Świętajno na 2012 rok”	<i>Uchwała Nr XII 58/11 Rady Gminy Świętajno z 18.11.2011 r.</i>
„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świętajno”	<i>Uchwała Nr XX 106/12 Rady Gminy Świętajno z 28.09.2012 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii na terenie Gminy Świętajno na 2013 rok”	<i>Uchwała Nr XXI 115/12 Rady Gminy Świętajno z 26.10.2012 r.</i>
„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Świętajno na lata 2013-2015”	<i>Uchwała Nr XXIX 153/13 Rady Gminy Świętajno z 20.05.2013 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii na terenie Gminy Świętajno na 2014 rok”	<i>Uchwała Nr XXXVI 177/13 Rady Gminy Świętajno z 08.11.2013 r.</i>
Program osłonowy w zakresie żywienia „Pomoc gminy w zakresie żywienia” na lata 2014-2020	<i>Uchwała Nr XXXVIII 190/14 Rady Gminy Świętajno z 24.01.2014 r.</i>
Gmina Wieliczki	
„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wieliczki na lata 2008-2016”	<i>Uchwała nr X 64/07 Rady Gminy Wieliczki z 28.12.2007 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2010 r.”	<i>Uchwała Nr XXVIII 162/09 Rady Gminy Wieliczki z 29.12.2009 r.</i>
„Gminny Program Aktywności Lokalnej na lata 2010-2013”	<i>Uchwała Nr XXVIII 161/09 Rady Gminy Wieliczki z 29.12.2009 r.</i>
„Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2014”	<i>Uchwała Nr III 9/10 Rady Gminy Wieliczki z 16.12.2010 r.</i>
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011”	<i>Uchwała Nr III 8/10 Rady Gminy Wieliczki z 16.12.2010 r.</i>
„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2013”	<i>Uchwała nr VII 30/11 Rady Gminy Wieliczki z 17.03.2011 r.</i>

Załącznik do Uchwały nr 230/2014 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu w spółpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

Nazwa	Uwagi
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 r.”	Uchwała Nr XIV 75/2011 Rady Gminy Wieliczki z 29.11.2011 r.
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 r.”	Uchwała Nr XXIII 145/2012 Rady Gminy Wieliczki z 14.12.2012 r.
„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2014 rok”	Uchwała Nr XXXI 251/2013 Rady Gminy Wieliczki z 30.12.2013 r.
„Gminny Program Wspierania Rodziny na 2014-2016 dla Gminy Wieliczki”	Uchwała Nr XXXVI 256/2014 Rady Gminy Wieliczki z 31.01.2014 r.
„Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy na lata 2014-2018 dla Gminy Wieliczki”	Uchwała Nr XXXVII 267/2014 Rady Gminy Wieliczki z 25.03.2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w Biuletynach Informacji Publicznej w w instytucji.

Analiza osiągniętych wskaźników w ramach projektu „Akademia Obywatela”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” we współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza oraz Powiatu Oleckiego obrazuje również potrzeby mieszkank i mieszkańców powiatu oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego.

W ramach projektu „Akademia Obywatela” pracownicy i pracownicy instytucji działających na terenie powiatu oleckiego uczestniczyli/ uczestniczyły w szkoleniach prawnych i obywatelskich. Tabele poniżej przedstawiają liczbę osób przeszkolonych w latach 2011-2014 ze względu na tematykę szkolenia i instytucję.

Tabela nr 8. Liczba pracowniczek i pracowników, którzy podnieśli wiedzę i kompetencje z zakresu stosowania prawa w ramach projektu „Akademia Obywatela” ze względu na tematykę szkolenia

Nazwa szkolenia	Liczba osób
Podstawy prawa rodzinnego i opiekuńczego; blok prawny	20
Podstawy prawa cywilnego – dziedziczenie, procedury postępowań spadkowych; blok prawny	15
Analiza przepisów prawnych w zakresie prawa do lokalu ze szczególnym uwzględnieniem eksmisji mieszkaniowych; blok prawny	26
Praktyczne zagadnienia prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – 1 edycja; blok prawny	20
Praktyczne zagadnienia prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – 2 edycja; blok prawny	17
Funkcjonowanie terenowych organów administracji samorządowej – zakresy kompetencji, procedury postępowań – 1 edycja; blok obywatelski	20
Funkcjonowanie terenowych organów administracji samorządowej – zakresy kompetencji, procedury postępowań – 2 edycja; blok obywatelski	18
Funkcjonowanie terenowych organów administracji rządowej – ZUS, US, zakresy kompetencji, procedury postępowań – 1 edycja; blok obywatelski	21
Funkcjonowanie terenowych organów administracji rządowej – ZUS, US, zakresy kompetencji, procedury postępowań – 2 edycja; blok obywatelski	22
Funkcjonowanie organów wymiaru sprawiedliwości – policji, sądów, prokuratury – zakresy kompetencji, procedury postępowań przygotowawczych; blok obywatelski	23
Przygotowanie korespondencji urzędowej – warsztaty; blok obywatelski	23
Przemoc seksualna wobec dzieci – prawo cywilne; blok prawny	31
Aspekty prawne z zakresu przemocy w szkole; blok prawny	10
Aspekty prawne przemocy w rodzinie – prawo karne; blok prawny	23
Procedury postępowania administracyjnego i sądowego w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym – 1 edycja; blok prawny	12

Projekt „Akademia Obywatela” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik do Uchwały nr 230 2014 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

Nazwa szkolenia	Liczba osób
Procedury postępowania administracyjnego i sądowego w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym – 2 edycja; blok prawny	11
Diagnoza sytuacji życiowej osoby dotkniętej patologią społeczną (analiza czynników zniewalających i wyzwających ofiarę przemocy w rodzinie, uzależnienie, współuzależnienie) – 1 edycja; blok prawny	28
Diagnoza sytuacji życiowej osoby dotkniętej patologią społeczną (analiza czynników zniewalających i wyzwających ofiarę przemocy w rodzinie, uzależnienie, współuzależnienie) – 2 edycja; blok prawny	24
Razem	364

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Olecku w latach 20011-2014.

Tabela nr 9. Liczba pracowniczek i pracowników, którzy podnieśli wiedzę i kompetencje z zakresu stosowania prawa w ramach projektu „Akademia Obywatela” ze względu na miejsce zatrudnienia

Nazwa instytucji	Liczba osób
Biuro Obsługi Szkół w Wieliczkach	2
Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Olecku	1
Dom im. Janusza Korczaka w Olecku	29
Dom nr 5 im. Janusza Korczaka w Olecku	1
Dom Pomocy Społecznej „Zacisze” w Kowalach Oleckich	5
Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Olecku	3
Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi w Kijewie	1
Gminny Ośrodek Kultury w Wieliczkach	1
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich	4
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątajnie	3
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliczkach	5
Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kochanowskiego w Olecku	23
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olecku	9
Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Głuchych im. św. Filipa Smaldone w Olecku	40
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Olecku	10
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku	25
Powiatowy Urząd Pracy w Olecku	27
Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi w Olecku	4
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wieliczkach	1
Publiczne Gimnazjum w Kowalach Oleckich	1
Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Wieliczkach	1
Starostwo Powiatowe w Olecku	28
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	1
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Olecku	6
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Olecku	7
Szkoła Podstawowa w Wieliczkach	1
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gąskach	6
Urząd Gminy w Kowalach Oleckich	8
Urząd Gminy w Świątajnie	10

Nazwa instytucji	Liczba osób
Urząd Gminy w Wieliczkach	10
Urząd Miejski w Olecku	8
Warsztat Terapii Zajęciowej w Olecku	6
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Cimochach	1
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wieliczki	1
Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku	33
Zespół Szkół Technicznych w Olecku	22
Zespół Szkół w Babkach Oleckich	5
Zespół Szkół w Judzikach	7
Zespół Szkół w Olecku	7
Zespół Szkół w Sokółkach	1
Razem	364

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Olecku w latach 20011-2014.

Liczba osób biorących udział w szkoleniach prawnych i obywatelskich w ramach projektu „Akademia Obywatela” to 364, w tym 309 kobiet i 55 mężczyzn. Liczba osób z terenów wiejskich to 100, w tym 87 kobiet i 13 mężczyzn.

Poniżej zestawienie porad prawnych i obywatelskich udzielonych mieszkankom i mieszkańcom powiatu oleckiego w ramach projektu „Akademia Obywatela”.

Tabela nr 10. Porady udzielone w biurach poradnictwa prawnego i obywatelskiego w ramach projektu „Akademia Obywatela”.

2011 r.		2012 r.		2013 r.		2014 r.	
porady prawne	porady obywatelskie	porady prawne	porady obywatelskie	porady prawne	porady obywatelskie	porady prawne	porady obywatelskie
363	189	710	399	707	355	208	111

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” za lipiec 2011 r. – kwiecień 2014 r.

Z powyższych danych wynika, że w powiecie oleckim wśród mieszanek i mieszkańców jest duże zapotrzebowanie na bezpłatne porady prawne i obywatelskie. Od lipca do grudnia 2011 r. w ramach projektu „Akademia Obywatela” udzielono 552 porad, w tym 363 prawnych i 189 obywatelskich. W 2012 r. udzielono łącznie 1.109 porad, w tym 710 prawnych i 399 obywatelskich, a w 2013 r. – 1.062 porad, w tym 707 prawnych i 355 obywatelskich. Natomiast od stycznia do kwietnia 2014 r. udzielono łącznie 319 porad, w tym 208 prawnych i 111 obywatelskich.

Zakres porad obejmował zagadnienia z:

- prawa spadkowego,
- prawa rodzinnego,
- prawa cywilnego,
- prawa lokalowego i mieszkaniowego,
- prawa pracy i przepisów związanych z bezrobociem i zatrudnieniem,
- prawa ubezpieczeń,
- prawa ochrony konsumenta,
- prawa administracyjnego,

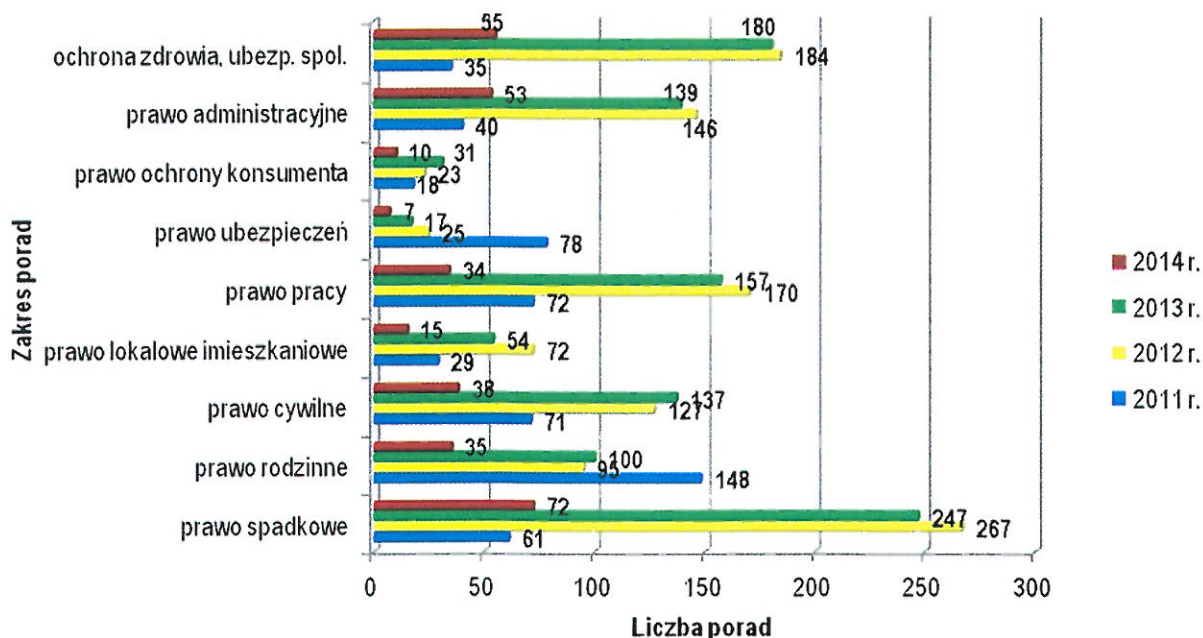

Projekt „Akademia Obywatela” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik do Uchwały nr 230/2014 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

– przepisów dotyczących ochrony zdrowia i ubezpieczeń społecznych.
Wykres nr 4 przedstawia dokładne dane.

Wykres nr 4. Porady udzielone w biurach poradnictwa prawnego i obywatelskiego w ramach projektu „Akademia Obywatela” ze względu na ich zakres.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” za lipiec 2011 r. – kwiecień 2014 r.

W ramach realizacji projektu „Akademia Obywatela” najczęściej porad udzielono z zakresu prawa spadkowego, prawa pracy i przepisów związanych z bezrobociem i zatrudnieniem, prawa rodzinnego i cywilnego oraz prawa administracyjnego.

5. Podmioty świadczące bezpłatną pomoc prawną i obywatelską

Zapotrzebowanie na bezpłatne poradnictwo prawne i obywatelskie jest bardzo duże. Niski stan świadomości prawnej i nieznanomość prawa przez Polaków jest faktem bezspornym. Edukacja w tym zakresie to konieczność. Ale równie ważna jest wiedza o tym, gdzie profesjonalną pomoc uzyskać. Pomoc ta dostępna jest na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Należy pamiętać, że podmioty świadczące nieodpłatną pomoc są często wyspecjalizowane w świadczeniu pomocy konkretnym grupom odbiorców i w pewnym zakresie spraw. Bezpłatne poradnictwo prawne i obywatelskie dla obywateli i obywaterek jest świadczone przez:

a) *podmioty niepubliczne:*

- organizacje pozarządowe prowadzące poradnictwo prawne i obywatelskie,
- Biura Porad Obywatelskich zrzeszone w Związku Biur Porad Obywatelskich,
- Studenckie Poradnie Prawne,
- organizacje pozarządowe prowadzące ośrodek pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem,
- Federacja Konsumentów,
- kancelarie prawne,
- związki zawodowe,
- inne;

b) *podmioty publiczne:*

- biura poselskie i senatorskie,
 - Państwowa Inspekcja Pracy,
 - punkty informacyjne lub biura obsługi interesantów w sądach,
 - powiatowi rzecznicy praw konsumentów,
 - powiatowe centra pomocy rodzinie i ośrodki pomocy społecznej,
 - oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
 - urzędy marszałkowskie i urzędy wojewódzkie,
 - inne.
- **Biura poselskie i senatorskie** – prowadzone przez parlamentarzystów, w których można uzyskać pomoc w konkretnej sprawie, jak również sygnalizować problemy dotyczące większej grupy osób.
 - **Biura obsługi interesantów w sądach** – działające w poszczególnych sądach, udzielające pomocy interesantom, których sprawy mogą toczyć się lub już się toczą w danych sądzie. Biura udzielają osobom uczestniczącym w postępowaniu sądowym (lub ich pełnomocnikom) informacji dotyczących tego, na jakim etapie znajduje się ich sprawa, kierują do właściwych jednostek w sądzie, pomagają w wypełnieniu wymaganych dokumentów i udostępniają wzory formularzy, pouczają o sposobach wszczęcia postępowania, podają informację o opłatach urzędowych. Ich zadaniem jest również udostępnianie list kancelarii adwokackich, radcowskich, notarialnych, komorniczych, tłumaczy przysięgłych, lekarzy sądowych oraz instytucji, których działalność wiąże się z ochroną praw człowieka wraz z informacją o ich adresach⁴. W Polsce funkcjonuje 321 sądów rejonowych, 45 okręgowych, 11 apelacyjnych – stan na 31.12.2012 r.⁵. W latach 2008-2009 utworzono 85 biur obsługi interesantów i 90 w latach 2010-2011⁶.
 - **Organizacje pozarządowe** – stowarzyszenia, fundacje i utworzone na podstawie przepisów ustawy osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych i które nie działają w celu osiągnięcia zysku. Bezpłatne poradnictwo jest świadczone między innymi przez Studenckie Poradnie Prawne, Biura Porad Obywatelskich i Federację Konsumentów.
 - **Studenckie Poradnie Prawne** – poradnie prawne przy wyższych uczelniach na terenie kraju, w których porad udzielają studenci pod opieką pracowników naukowych. W 16 miastach Polski jest 25 poradni prawnych – stan na rok akademicki 2012/2013. Od X 2012 r. do VI 2013 r. poradnie przyjęły 11.127 spraw. W około 29 % przypadków (3.241 sprawy) klientki i klienci zgłaszały/li się do poradni o pomoc w sprawach cywilnych. W roku akademickim 2011/2012 poradnie przyjęły 13.379 spraw, a w roku 2010/2011 – 12.786 spraw⁷.
 - **Biura Porad Obywatelskich** – sieć biur na terenie kraju, których celem jest zapewnienie obywatelkom i obywatelom wiedzy o przysługujących im prawach, która pozwalałaby w aktywny i skuteczny sposób rozwiązywać problemy. Poradę można uzyskać w sprawach mieszkaniowych, rodzinnych, zadłużeń, emerytur, prawa pracy, prawa spadkowego, pomocy społecznej. Biura Porad Obywatelskich są zrzeszone w Związku Biur Porad Obywatelskich. W 2011 r. 26 Biur Poradnictwa Obywatelskiego udzieliło 35.677 porad obywatelskich 28.861 klientkom i klientom (w tym 17.874 kobiet, 10.861 mężczyzn, 126 brak danych)⁸.
 - **Federacja Konsumentów** – organizacja pozarządowa chroniąca indywidualnego konsumenta. Obejmuje swoim zasięgiem cały kraj poprzez sieć 48 klubów terenowych. Zakres merytoryczny bezpłatnie prowadzonego poradnictwa to: sprzedaż konsumencka – zakupy produktów dnia codziennego i dóbr

⁴ <http://www.mapapradnictwa.org/?main=info;05.03.2014.r.>

⁵ *Mały rocznik statystyczny Polski 2013*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2013, s. 102.

⁶ P. Maranowski, A. Witkowska, *Krajowe podmioty udzielające porad i informacji prawnych i obywatelskich*, s. 2.

⁷ *Roczne sprawozdanie z działalności uniwersyteckich poradni prawnych w roku akademickim 2012/13*, Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych – www.fupp.org.pl/kliniki-prawa/publikacje/raporty, 10.03.2014 r.

⁸ *Raport ze sprawozdań Biur Porad Obywatelskich za rok 2011*, Związek Biur Porad Obywatelskich, kwiecień 2012, s. 6.

luksusowych; usługi telekomunikacyjne, bankowe i finansowe; ubezpieczenia; usługi turystyczne; sprzedaż poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość, w tym sprzedaż przez internet; ochrona danych osobowych; usługi powszechne, np. usługi pocztowe, dostawa energii, gazu, wody. W 2012 r. Federacja udzieliła 130.000 porad bezpośrednich, telefonicznych, pisemnych, mailowych, wystąpień do przedsiębiorców i porad za pośrednictwem bezpłatnej Infolinii Konsumentkiej⁹, a w 2011 r. – ponad 100.000 porad¹⁰.

- **Rzecznicy Praw Konsumentów** – miejscy lub powiatowi Rzecznicy Praw Konsumentów, ich zadaniem jest przede wszystkim zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów.
- **Ośrodki pomocy społecznej** – jednostki organizacyjne, które wykonują zadania pomocy społecznej w gminach. **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – jednostki organizacyjne wykonujące zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej; działające na rzecz dobra dzieci i rodziny. Zadania pomocy społecznej w województwie warmińsko-mazurskim są realizowane na poziomie: gminy przez 116 ośrodków pomocy społecznej; powiatu – 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie i 2 miejskie ośrodki pomocy społecznej w Olsztynie i Elblągu; województwa ze strony administracji samorządowej – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i rządowej – Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie¹¹. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej świadczenia z pomocy społecznej obejmują między innymi poradnictwo specjalistyczne¹². **Poradnictwo specjalistyczne**, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych bez względu na posiadany dochód. **Poradnictwo prawne** realizowane jest przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. **Poradnictwo psychologiczne** realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. **Poradnictwo rodzinne** obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, terapię rodzinną¹³. W rejestrze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego znajduje się 156 jednostek specjalistycznego poradnictwa¹⁴.
- **Ośrodki Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepiętstwem (OPOPP)** – prowadzone przez różne podmioty, wyspecjalizowane punkty świadczące pomoc osobom, których dotknęło niezgodne z prawem działania osób trzecich. Na terenie kraju obecnie funkcjonuje 16 Ośrodków. Zapewniają wsparcie w uzyskaniu bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej i innych świadczeń osobom pokrzywdzonym przepiętstwem. OPOPP działają w zakresie:
 - ✓ bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego wraz z pomocą psychologiczną osobom pokrzywdzonym przepiętstwem i członkom ich rodzin,
 - ✓ bezpłatnego wsparcia socjalnego osobom pokrzywdzonym przepiętstwem i członkom ich rodzin,
 - ✓ wsparcia wolontariuszy w zakresie tzw. opiekuna ofiary,
 - ✓ prowadzenia bazy instytucji świadczących pomoc specjalistyczną określonym kategorii ofiar przepiętstw i udzielania wszechstronnej informacji na temat możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej,

⁹ Sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2012, Federacja Konsumentów – <http://www.federacja-konsumentow.org.pl/140,nasze-sprawozdania.html>, 12.03.2014 r.

¹⁰ Sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za rok 2011, Federacja Konsumentów – dostępne na <http://www.federacja-konsumentow.org.pl/140,nasze-sprawozdania.html>, 12.03.2014 r.

¹¹ Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku, Olsztyn 2012, s. 33-34.

¹² Art. 36 pkt 2 ppkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.), stan na 12.03.2014 r.

¹³ Art. 46 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ..., op. cit.

¹⁴ http://bip.uw.olsztyn.pl/pl/bip/urzad_wojewodzki/wydzialy_i_delegatury/wydzialy/wydzial_polityki_spolecznej/rejestr_prowadzone_w_wps/rejestr_jednostek_poradnictwa_spezjalistycznego, 12.03.2014 r.

Załącznik do Uchwały nr 230/2014 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

- ✓ prowadzenia współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, policji, wymiaru sprawiedliwości, służbami pomocy społecznej, szkołami, szpitalami, organizacjami pozarządowymi, kościelnymi i innymi w zakresie świadczenia pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem¹⁵.
Więcej szczegółów na www.pokrzywdzeni.gov.pl.
- **Ośrodki Interwencji Kryzysowej** – ich prowadzenie należy do działań powiatu. Interwencja kryzysowa to zespół interdyscyplinarnych działań, podejmowanych na rzecz rodzin i osób, które znajdują się w stanie kryzysu. Interwencją obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód¹⁶. Rolą ośrodków interwencji kryzysowej jest świadczenie specjalistycznych usług, które są dostępne przez całą dobę – osobom, rodzinom i społecznościom będącym ofiarami przemocy lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej – w celu zapobieżenia powstawania lub pogłębiania się dysfunkcji tych osób, rodzin lub społeczności¹⁷. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy¹⁸. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego działa 25 placówek świadczących usługi w zakresie interwencji kryzysowej – stan na 17.06.2013 r.¹⁹. W 2012 r. interwencją kryzysową w Polsce objęto 33.510 rodzin (liczba osób w rodzinach to 82.816), w tym z województwa warmińsko-mazurskiego 732 rodziny (liczba osób w rodzinach 2.094)²⁰. W 2011 r. w Polsce objęto interwencją 31.990 rodzin (liczba osób w rodzinach 77.814), z czego w województwie warmińsko-mazurskim – 418 rodzin (liczba osób w rodzinach 1.229)²¹.
- **Powiatowe Urzędy Pracy** – podmioty, które zajmują się badaniem i analizowaniem rynku pracy, udzielaniem informacji osobom bezrobotnym oraz pośrednictwem zawodowym dla osób poszukujących pracy na terenie powiatu.
- **Państwowa Inspekcja Pracy** – sprawuje nadzór i kontrolę przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów dotyczących legalności zatrudnienia²². Strukturę organizacyjną Państwowej Inspekcji Pracy tworzą: Główny Inspektorat Pracy, 16 okręgowych inspektoratów pracy, w ramach których funkcjonują 42 oddziały oraz Ośrodek Szkolenia PIP im. prof. Jana Rosnera we Wrocławiu. W 2012 r. udzielono łącznie ponad 1.232 tys. bezpłatnych porad, w tym 981 tys. porad prawnych (79,6 %) i 251 tys. porad technicznych (20,4%). Problematyka udzielonych porad to: nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy; wynagrodzenia i inne świadczenia pieniężne; czas pracy; urlopy; warunki pracy; uprawnienia związane z rodzicielstwem oraz uprawnienia młodocianych; legalność zatrudnienia; wypadki przy pracy; układy zbiorowe pracy; dyskryminacja oraz mobbing²³. W 2012 r. pracownicy merytoryczni w siedzibach Oddziałów i siedzibie Okręgu udzielili 28.649 porad. A w trakcie przeprowadzanych kontroli inspektorzy pracy udzielili 7.847 porad z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, 5.400 porad z zakresu prawnej ochrony pracy oraz 1.082 z zakresu legalności zatrudnienia. Łącznie w 2012 r. pracownicy OIP udzielili około 43 tys. porad prawnych²⁴.
- **Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitali Psychiatrycznych** – pracownicy Biura Rzecznika Praw Pacjenta, działają na terenie danego szpitala psychiatrycznego w Polsce.
- **Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** – ich celem jest zapewnienie schronienia ofiarom przemocy w rodzinie, ochronie ofiar przemocy w rodzinie przed osobą stosującą przemoc

¹⁵ <http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/pokrzywdzeni-przestepstwem/wykaz-osrodkow-pomocy-dla-osob-pokrzywdzonych-przestepstwem/>, 12.03.2014 r.

¹⁶ Art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ..., op. cit.

¹⁷ <http://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoleczna/instytucje-pomocy-spolecznej-jednostki-organizacyjnej/>, 12.03.2014 r.

¹⁸ Art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ..., op. cit.

¹⁹ <http://www.warmia.mazury.pl/polityka-spoleczna/przemoc-i-uzaleznienia>, 12.03.2014 r.

²⁰ Sprawozdanie MPiPS-03-R za I-XII 2012 r., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej, dostępne na <http://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoleczna/raporty-i-statystyki/statystyki-pomocy-spolecznej/statystyka-za-rok-2012/>, 12.03.2014 r.

²¹ Sprawozdanie MPiPS-03-R za I-XII 2011 r., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej, dostępne na <http://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoleczna/raporty-i-statystyki/statystyki-pomocy-spolecznej/statystyka-za-rok-2011/>, 12.03.2014 r.

²² Art. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2012 r., poz. 404 z późn. zm.), stan na 12.03.2014 r.

²³ Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2012 r., Warszawa 2013, s. 11, 28-29.

²⁴ Sprawozdanie Okręgowego Inspektora Pracy z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2012 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, Olsztyn 2013, s. 19-20.

w rodzinie, udzielenie natychmiastowej pomocy psychologicznej, medycznej i wsparcia, wdrożenie planu pomocy.

Poniżej informacje o infoliniach funkcjonujących w Polsce i województwie warmińsko-mazurskim:

- **0 800 339 202 – telefon zaufania, połączenie bezpłatne;** służy do przyjmowania między innymi informacji o: przestępstwach, wykroczeniach sprawców, gdy rozmówca nie chce złożyć zawiadomienia w trybie określonym przepisami prawa; osobach poszukiwanych; braku reakcji policji na zgłoszenie o przestępstwie, wykroczeniu; niewłaściwym wykonywaniu czynności służbowych przez policjantów w przypadku, gdy rozmówca nie chce wykorzystać procedury skargowej lub odwoławczej; korupcji w policji, przestępczości wśród policjantów czy naruszeń prawa przez funkcjonariuszy lub pracowników policji;
- **116 123 – telefon dla osób przeżywających kryzys emocjonalny;** bezpłatna, ogólnopolska Poradnia Telefoniczna od poniedziałku do piątku w godz. 14:00 – 22:00 – dyżurują specjalistki i specjaliści Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, udzielając pomocy psychologicznej osobom potrzebującym wsparcia w sytuacjach kryzysowych;
- **infolinia 801 120 002 – ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** lub mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info;
- **Zielona Linia pod numerem 19524** – opłata jak za połączenie lokalne:
 - osoby bezrobotne uzyskują informacje o ofertach pracy, szkoleniach, dofinansowaniach na kontynuację nauki, studiach podyplomowych, opiece nad dzieckiem, rozpoczęciem prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
 - pracodawcy mogą dowiedzieć się, w jaki sposób uzyskać dofinansowanie, jeśli zechcą zatrudnić osobę bezrobotną oraz uzyskać pomoc w rekrutacji pracowników;
 - konsultantki/ konsultanci informują o warunkach uzyskania stażu, doposażenia stanowiska pracy, pracach interwencyjnych, robotach publicznych, refundacji składek na ubezpieczenie społeczne, warunkach uzyskania zasiłku, także przez osoby, które pracowały za granicą;wsparcie infolinii stanowi portal www.zielonalinia.gov.pl;
- **bezpłatna infolinia konsumencka pod numerem 800 007 707** – czynna od poniedziałku do piątku w godz. 9:00 do 17:00 z telefonów stacjonarnych i komórkowych; w wypadku, gdy sprawa wymaga bezpośredniej konsultacji ekspertki/ eksperta, prawniczki/ dyżurujący prawnicy wskażą odpowiednią instytucję, znajdującą się najbliżej potrzebującego pomocy; konsumentki/ konsumenci jeśli nie wiedzą, jak skutecznie złożyć reklamację w sklepie, jak skutecznie dochodzić swoich praw mogą skorzystać z *bezpłatnej porady prawnej* – udzieli jej za pomocą maila: porady@dlakonsumentow.pl prawniczki/ prawnicy Stowarzyszenia Konsumentów Polskich;
- **bezpłatna infolinia Rzecznika Praw Obywatelskich pod numerem 800 676 676** – podstawowe informacje o prawach człowieka, prawie antydyskryminacyjnym, kompetencjach Rzecznika Praw Obywatelskich; połączenie bezpłatne z telefonów stacjonarnych i komórkowych sieci Orange, Play, Plus, T-Mobile; telefon czynny w poniedziałki w godz. 10:00 – 18:00 i wtorki – piątki w godz. 8:00 – 16:00;
- **bezpłatna, całodobowa infolinia dla osób bezdomnych pod numerem 800 165 320** – informacje na temat miejsc noclegowych, jadłodajni, punktów udzielania pomocy rzeczowej, finansowej, prawnej i medycznej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego;
- **ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży pod numerem 116 111** – linia anonimowa, czynna od poniedziałku do piątku w godz. 12:00 – 20:00; połączenia bezpłatne; telefon przeznaczony dla dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 18 lat; mogą kontaktować się między innymi w chwili, gdy potrzebują wsparcia i rozmowy o tym, co jest dla nich ważne lub sprawia im kłopot, mogą porozmawiać o przyjaźni,

Załącznik do Uchwały nr 230/2014 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 7 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego”

miłości, kontaktach z rodzicami, problemach w szkole, gdy mają pytania związane z dojrzewaniem, jeśli doświadczają przemocy lub są w niebezpiecznej sytuacji;

- **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka pod numerem 800 12 12 12** – skierowany do dzieci potrzebujących pomocy; połączenie bezpłatne; linia działa w godz. 8:15 – 20:00; więcej informacji na www.brpd.gov.pl, zakładka telefony zaufania;
- **801 19 99 90 – Ogólnopolski Telefon Zaufania Narkotyki – Narkomania**; połączenie kosztuje rozmówczynię/ rozmówcę jedynie cenę pierwszego impulsu; skierowana do osób używających narkotyków, uzależnionych oraz ich bliskich; do zakresu pomocy świadczonej przez pracowniczki/ pracowników infolinii należy: udzielanie informacji na temat systemu interwencji, leczenia i adresów konkretnych placówek; informowanie o przepisach prawnych związanych z narkomanią; udzielanie porad o mechanizmach uzależnienia, motywowania do leczenia oraz wsparcia psychologicznego; telefon czynny codziennie w godz. 16:00 – 21:00 z wyjątkiem świąt państwowych;
- **22 692 82 26 całodobowy telefon zaufania Krajowego Centrum ds. AIDS**, płatne za pierwszą minutę połączenia; więcej informacji na www.aids.gov.pl;
- **801 033 242 infolinia AA**; czynna od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 – 22:00, w soboty i niedzielę w godz. 16:00 – 21:00, obsługuje tylko telefony stacjonarne, w godz. 8:00-16:00 wszystkie połączenia kierowane są do Biura Służby Krajowej AA w Warszawie, a w pozostałych godz. infolinia obsługiwana jest przez Punkty Informacyjno Kontaktowe Regionów AA w Polsce; koszt połączenia jak za połączenie lokalne, zgodnie z tabelą opłat operatora telekomunikacyjnego abonenta.

6. Formy współpracy i sposoby ich realizacji

Współpraca Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego obejmować będzie działania o charakterze finansowym (w przypadku pozyskania środków zewnętrznych) i pozafinansowym.

Tabela nr 11. Zaplanowane działania do realizacji.

L. p.	Kierunki działań/ cele szczegółowe	Koncepcje realizacyjne	Odpowiedzialne/ odpowiedzialni
1.	Propagowanie idei poradnictwa prawnego i obywatelskiego.	Organizacja imprez, konferencji i różnego rodzaju wydarzeń propagujących ideę poradnictwa prawnego i obywatelskiego.	samorząd powiatowy i organizacje pozarządowe oraz inne podmioty zrównane działające na terenie powiatu oleckiego
2.	Zwiększenie wiedzy mieszkank i mieszkańców w zakresie ochrony i realizacji praw obywatelskich, informowanie o ich prawach i obowiązkach, o zakresie działania różnych instytucji publicznych (np. kuratorzy, policja, OPS, samorząd terytorialny) i wspieranie ich w kontaktach z tymi instytucjami.	1. Organizacja otwartych lekcji dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu oleckiego mających na celu zapoznanie ich z zakresem działania i kompetencjami samorządu powiatowego i powiatowych jednostek organizacyjnych.	samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe i inne podmioty zrównane, szkoły ponadgimnazjalne z terenu powiatu oleckiego
		2. Nawiązanie współpracy ze Studenckim Poradnią Prawnymi – wsparcie wolontarystyczne w zakresie poradnictwa obywatelskiego i prawnego.	samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe i inne podmioty zrównane z terenu powiatu oleckiego
		3. Przygotowanie i aktualizowanie jednolitego wykazu instytucji publicznych realizujących polityki publiczne odpowiedzialnych za przestrzeganie praw przysługujących obywatelom na obszarze powiatu.	samorząd powiatowy

L. p.	Kierunki działań/ cele szczegółowe	Koncepcje realizacyjne	Odpowiedzialne/ odpowiedzialni
2.	Zwiększenie wiedzy mieszkank i mieszkańców w zakresie ochrony i realizacji praw obywatelskich, informowanie o ich prawach i obowiązkach, o zakresie działania różnych instytucji publicznych (...).	4. Pogadanki edukacyjne prowadzone przez funkcjonariuszki/ funkcjonariuszy policji dla pracowniczek i pracowników instytucji z obszaru usług społecznych i szkół funkcjonujących na terenie powiatu oleckiego.	Starostwo Powiatowe w Olecku, Komenda Powiatowa Policji w Olecku
		5. Przygotowanie i upowszechnienie za pomocą strony internetowej Powiatu Oleckiego i Gmin: Olecko, Wieliczki, Świętajno, Kowale Oleckie oraz ich jednostek organizacyjnych wykazu instytucji świadczących bezpłatne porady prawne i obywatelskie.	Starostwo Powiatowe w Olecku
3.	Zwiększenie współpracy między powiatem a organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia poradnictwa prawnego i obywatelskiego.	1. Ujęcie w rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi zadania zleconego dotyczącego świadczenia bezpłatnych usług obywatelskich i prawnych mieszkankom i mieszkańcom powiatu.	samorząd powiatowy
		2. Prowadzenie centrum wspierającego działania organizacji pozarządowych i innych pomiotów zrównanych z powiatu oleckiego.	organizacja pozarządowa prowadząca Centrum Organizacji Pozarządowych w Olecku
4.	Zwiększenie aktywności obywatelskiej, a także wspieranie osób zagrożonych marginalizacją w zakresie ochrony ich praw oraz ich reintegracja społeczna.	1. Ujęcie w programach z obszaru pomocy społecznej zagadnień związanych z poradnictwem prawnym i obywatelskim.	powiatowe jednostki organizacyjne z obszaru pomocy społecznej we współpracy z gminnymi jednostkami organizacyjnymi
		2. Rozwój wolontariatu w różnych dziedzinach aktywności obywatelskich.	samorząd powiatowy, powiatowe jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe i inne podmioty zrównane działające na terenie powiatu oleckiego
		3. Prowadzenie biura porad obywatelskich i prawnych dla osób objętych pomocą społeczną.	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza
5.	Zwiększenie zasobów kadrowych posiadających przygotowanie do świadczenia poradnictwa.	Szkolenia pracowniczek/ pracowników powiatowych jednostek organizacyjnych z zakresu m.in. przemocy w rodzinie.	powiatowe jednostki organizacyjne

Źródło: opracowanie własne.

7. Podsumowanie

„Program współpracy Powiatu Oleckiego w zakresie poradnictwa prawnego i obywatelskiego” stanowi podstawę do rozwoju bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego skierowanego do obywateli i obywateli powiatu oleckiego. Obrane kierunki działań oraz koncepcje realizacyjne są w większości już realizowane, natomiast nie były do tej pory zebrane w jednym programie i nie do końca były postrzegane jako uzupełniające się wzajemnie. Niektóre zamierzenia są uzależnione od pozyskania środków zewnętrznych np. organizacja konferencji, szkolenia pracowników. Inne zależne nie tylko od decyzji władz lokalnych, ale również od czynników zewnętrznych, np.: nawiązanie współpracy ze Studenckimi Poradniami Prawnymi.

Podobnych programów w skali kraju jest niewiele i trudno jest porównać zakres przygotowanego opracowania z innymi. Ocena skuteczności działań winna być dokonywana na bieżąco, po zakończeniu poszczególnych zadań.

STAROSTA
Andrzej Świątkowski

str. 24

